

ПРОБЛЕМИ НА ЛЕКСИКОГРАФСКОТО ОПИСАНИЕ НА НЕОЛОГИЗМИТЕ ОТ ТИПА БИЗНЕСЦЕНТЪР/БИЗНЕС ЦЕНТЪР В БЪЛГАРСКИЯ ЕЗИК

Диана Благоева, Сия Колковска

Институт за български език „Проф. Любомир Андрейчин“

при Българската академия на науките

d.blagoeva@ibl.bas.bg; s.kolkovska@ibl.bas.bg

В статията се дискутират схващанията за основните характеристики на неологизмите от типа *бизнесцентър/бизнес център* в българския език. Анализират се причините за появата и утвърждаването на този тип образувания в езика. Разглежда се динамиката в тяхното функциониране. Представя се подходът за лексикографското описание на разглеждания тип неологизми, възприет в академичния „Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век)“.

Ключови думи: неологизми, лексикография, речник на новите думи, български език

PROBLEMS OF THE LEXICOGRAPHIC DESCRIPTION OF NEOLOGISMS OF THE TYPE БИЗНЕСЦЕНТЪР / БИЗНЕС ЦЕНТЪР (BUSINESS CENTER) IN THE BULGARIAN LANGUAGE

Diana Blagoeva, Sia Kolkovska

Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Science

d.blagoeva@ibl.bas.bg; s.kolkovska@ibl.bas.bg

The article discusses the views on the main characteristics of neologisms of the type *бизнесцентър/бизнес център (business center)* in the Bulgarian language. The authors analyze the reasons for their occurrence and establishment in our language and consider the peculiarities in the dynamics of these formations. They go on to present the approach to the lexicographic description of these neologisms adopted in the academic *Dictionary of New Words in the Bulgarian Language (from the First Two Decades of the 21st Century)*.

Keywords: neologisms, lexicography, dictionary of new words, Bulgarian language

1. Въведение

Характерно явление в българския език през последните три десетилетия, засягащо имената и именната група, е засиленото производство на неологизми от типа *бизнесцентър/бизнес център, фитнесинструктор/фитнес инструктор, вегандиета/веган диета*. Експанзията на тези ново-

образувания отразява действието на интернационализационните процеси в епохата на глобализация (Вачков, Вачкова/Vachkov, Vachkova 2004; Ковачева/Kovatcheva 2006; Кирова/Kirova 2007, 2017; Мосъп/Mossop 2007, 2013; Буров/Burov 2015; Bagasheva 2017; Vakareliyska 2019; Тодорова/Todorova 2020 и др.), в резултат на които „славянските езици – поотделно и като цяло – възприемат, адаптират и утвърждават в своите системи чуждо-езикови черти, предимно от английски“ (Балтова/Baltova 2012: 221). Паралелен процес на възникване на подобен тип неологизми (с различен начин на изписване – слято, полуслято или разделно) се наблюдава и в други славянски езици. Американската изследователка С. Вакарелийска, която в серия публикации анализира явлението в славянски контекст, изтъква, че в сравнение с останалите славянски езици българският се отличава със значително по-висока продуктивност на модела, както и с по-голямо семантично разнообразие и по-широка сфера на функциониране на произведените по този модел единици (вж. Vakareliyska 2011; Vakareliyska, Kapatsinski 2014; Vakareliyska 2019 и посочената там литература).¹

Въпреки че през последните десетилетия явлението многократно е било предмет на разисквания в нашата научна литература², неговата теоретична интерпретация продължава да поражда редица проблеми. Дискусионният въпрос за същността на образуванията от разглеждания тип получава разнопосочни решения, което затруднява не само кодифицирането им в правописен речник (Мурдаров/Murdarov 2008), но и лексикографското им отразяване в речници от други жанрове: общи тълковни (Сумрова/Sumrova 2018: 51), неологични (Балтова/Baltova 2012: 226), двуезични (Валтер/Walter 2011). Положението се усложнява от продължаващата и до днес нееднородна практика при изписването на тези неологизми, въпреки че правописът им е регулиран още в началото на 21. век в *Нов правописен речник на българския език* (НПР/NPR 2002), а в публикувания десет години по-късно *Официален правописен речник на българския език* (ОПР/OPR 2012) правилата са прецизирани в съответствие с актуалната езикова ситуация.

В тази статия ще разгледаме възприетия подход при лексикографското описание на образуванията от типа *бизнесцентър/бизнес център* в най-новия академичен неологичен речник на българския език (Благоева и др./Blagoeva et al. 2021). Необходимо условие за решаването на проблема с лексикографското представяне на тези единици е намирането на задоволителен отговор на въпроса за тяхната същност.

2. Схващания за същността на образуванията от типа *бизнесцентър/бизнес център* в българистичната литература

Традиционно в българската (и изобщо в славянската) дериватология единиците от типа *бизнесцентър* биват отнасяни към класа на *сложните думи*. К. Гутшмит разглежда неологизмите от типа *поп-звезда, рок-състав, екшън-филм, US-президент*³ като продукт на композиция (Gutschmidt

2003). Ю. Балтова посочва, че новообразуванията *бизнесдама*, *баскеттурнир*, *рокпеец*, *позвезда*, *фитнесуреди*, *скисъстезания*, *душкабина* и пр., „съставени от два компонента, тъждествени по форма на две съществителни имена, са композита, които са образувани по модел и се изговарят с едно главно (върху първия компонент) и едно второстепенно ударение“ (Балтова/Baltova 2012: 226).⁴ Такава е позицията и на Цв. Аврамова (Аврамова/Avramova 2003), П. Осенова (Аврамова, Осенова/Avramova, Osenova 2003), М. Коларова (Коларова/Kolarova 2006), В. Сумрова (Сумрова/Sumrova 2018) и др. В подкрепа на това схващане се привеждат следните доводи: единиците означават общо понятие, структурата им е непроницаема за клитики, липсва формоизменение при първия компонент (Балтова/Baltova 2012).

Изложената позиция не буди възражения, когато става дума за еднословни единици (*бизнесдама*, *душкабина*). Актуалната правописна норма обаче допуска и разделно изписване (*бизнесдама* и *бизнес дама*, *душкабина* и *душ кабина*), а според действащите правописни правила (ОПР/OPR 2012) образуванията с абривиатура в препозиция се пишат само разделно: *БСП лидер*, *US президент*, *GSM апарат*. Възниква въпросът дали такива единици може да се определят като композитуми.⁵ Тук мненията на авторите се разминават. В. Сумрова отбелязва с основание: „Разделното писане изглежда неприемливо, ако номинатите се разглеждат като композитуми, а слятото изглежда по същия начин, ако те се схващат като синтактични единици.“ (Сумрова/Sumrova 2018: 52). Ю. Балтова изтъква (също основателно), че „в българския (а и в останалите славянски езици) няма субстантивни разделни думи“, като мотивира твърдението си с това, че „думата като основна структурно-семантична езикова единица за номинация се характеризира с признаците цялостнооформеност, самостоятелност и свободна възпроизводимост в речта“ (Балтова/Baltova 2012: 226, 228). Други автори обаче определят формациите от типа *гей клуб*, *джаз музикант* и др. като „композитуми с първа десубстантивна част, която изпълнява атрибутивна функция“ (Аврамова/Avramova 2008: 552; вж. също Аврамова/Avramova 2003; Димитрова/Dimitrova 2018; Зидарова/Zidarova 2019). Това виждане е проблематично, защото не предлага достатъчно ясни критерии за разграничаване на сложна дума от синтагма.

Схващането (към което се присъединяваме и ние), че формациите от типа *бизнес център*, *фитнес център* не са производни лексикални единици, а **синтактични конструкции**, е широко разпространено в езиковедската литература. Сред неговите привърженици обаче няма единство по въпроса за лексикално-граматичния характер на компонента в препозиция. Някои автори го определят като неизменяемо прилагателно, получено чрез конверсия на съществително име (Вачков, Вачкова/Vachkov, Vachkova 2004). Повечето обаче се обединяват около виждането, че конструкциите са от типа *съществително име в неизменяема форма + съществително име*, като за назоваването на тези конструкции се използват различни тер-

мини: *сложни именни конструкции* (Руневска/Runevska 2008: 142), *синаптически съчетания* (Мосъп/Mossop 2013: 74), *именни словосъчетания* (Кирова/Kirova 2014), *ендоцентричен тип словосъчетания с дясна опора* (Кирова/Kirova 2017: 65), *двукомпонентни субстантивни номинати* (Сумрова/Sumrova 2018), *именни фрази от типа [N[N]]* (Тодорова/Todorova 2020) и пр. Няма единство и във вижданията за граматическото отношение между двата компонента в конструкцията. Някои автори приемат съчетанията от типа *бизнес център* за апозитивни (Байрамова/Bayramova 1999: 127; Буров/Burov 2015: 17; Сумрова/Sumrova 2018: 53).⁶ Други като М. Ковачева (Ковачева/Kovacheva 2006), Л. Кирова (Кирова/Kirova 2017: 57), Х. Валтер (Валтер/Walter 2011: 414) ги определят като съчетания с подчинителна връзка, в които елементът в препозиция е детерминант. Х. Валтер посочва: „Ако приемем да пишем интересуващите ни названия разделно, определящата част може само да се интерпретира като несъгласувано предпоставено безпредложно определение, а не като апозиция.“ (Валтер/Walter 2011: 414). Към това мнение се присъединяваме и ние.

И така, в настоящото изследване изхождаме от схващането, че формациите от типа *фитнесзала, уебстраница* са **сложни думи**, а тези от типа *бинго зала, интернет страница* – **биноминални конструкции с десен опорен компонент, в които подчиненият компонент в препозиция е съществително в неизменяема форма, изпълняващо детерминираща функция**. Номинатите, които се различават формално само по начина на изписване – слято или разделно (като *бизнесцентър* и *бизнес център*), концептуализират един и същ обект от действителността и се базират на една и съща когнитивна схема, която обаче се реализира езиково чрез разнотипни единици.

3. Механизми и фактори за поява и утвърждаване на образуванията от типа *бизнесцентър/бизнес център* в българския език

Въпреки съществуващите разногласия относно същността на коментираните единици изследователите са единодушни, че моделът, по който те се оформят, е чуждоезиков, а неговото установяване е ярка проява на влиянието на германските езици (и в частност – на английския като средство за международна комуникация в най-ново време) върху българската езикова система. Макар че в кръга на заетата лексика (предимно терминологичната) моделът е познат и по-отдавна⁷, той се активизира забележимо през последните две десетилетия на миналия век във връзка с променената социокултурна ситуация. По това време в определени терминологични сфери, професиолекти и социолекти⁸ започва засилено проникване на нови заемки и полукалки от английски, чиито прототипи в езика източник са композитуми или съчетания, оформени по модела *съществително име + съществително име* (Ковачева/Kovacheva 2006; Кирова/Kirova 2007, 2017; Мосъп/Mossop 2007, 2013; Буров/Burov 2015; Bagasheva 2017; Vakareliyska 2019). Първите компоненти в чуждоезиковите прототипи обикновено се

заимстват паралелно и като самостоятелни лексеми (Буров/Burov 2015: 13). Серийното заемане на образувания с еднакъв начален компонент в състава, често придружено с калкиране на втория компонент, дава тласък за производството на домашна почва (особено активно в медийния дискурс) на двусъставни образувания с първи компонент – чуждо по произход съществително име в неизменяема форма (Ковачева/Kovacheva 2006; Кирова/Kirova 2007; Буров/Burov 2015: 19). Показателно за това, че процесът протича на домашна почва, е възникването на псевдоанглицизми като *скейтпарк/скейт парк* и *бордкомпютър/борд компютър*, които нямат прототип в английски (семантично съответстващите им английски конструкции се различават формално: *skating park, dashboard computer*) (Vakareliyska 2019).

Като фактор, улесняващ възприемането и установяването в българския език на разглеждания чуждозиков синтактичен модел, често се сочи наличието на „фосилизирани номинации“ (по определението на Кирова/Kirova 2012) като *шекembe чорба, тахан халва, дроб сарма, рахат локум, кел файда*, повлияни от османотурските изафетни конструкции (Байрамова/Bayramova 1999: 127; Аврамова/Avrarova 2003: 166; Кирова/Kirova 2012; Vakareliyska 2019 и др.). Някои учени не споделят това виждане поради периферния характер на номинациите и непродуктивността на модела (вж. Сумрова/Sumrova 2018 и цитираната там литература). Според Ст. Буров обстоятелството, че в съвременния период и в други славянски езици е налице конкуренция на славянския модел атрибутивни словосъчетания (*относително прилагателно + съществително*) от страна на германския (*съществително + съществително*), поставя под съмнение тезата, че българският език е „проницаем“ за германския модел именно заради предхождащия натиск върху системата от страна на изафетите (Буров/Burov 2015: 18–19).⁹ Наличието на подобни реликтови конструкции като фактор за иновационни процеси в съвременния синтаксис действително не следва да се надценява. Както беше посочено по-горе обаче, проведените от С. Вакарелийска съпоставителни изследвания с други славянски езици установяват най-висока продуктивност на повлияния от германските езици модел именно в български. Една от причините за това авторката вижда в присъствието само в българската синтактична система и на други типове съчетания, състоящи се от две съществителни, в които синтактичното отношение между компонентите не е изразено по формален начин (освен чрез словоред): *чаша кафе, май месец, казусът Либия, планина човек, злато жена, нула време*.¹⁰ Според Вакарелийска наличието на такива съчетания улеснява възприемането и парсирането (разпознаването на синтактичните отношения между компонентите) на новите биноминални конструкции от езиковото съзнание на съвременния българин (Vakareliyska 2011, 2019).

Като фактори за експанзията на конструкциите от коментирания тип се посочват и такива техни особености като престижност, краткост, термино-

логичност (Vakareliyska 2019). Важността в съвременната комуникация на езиковата икономия и стремежа към краткост, постигана чрез кондензация (синтактична компресия), се подчертава от Б. Тодорова (Тодорова/Todorova 2020: 190) и Л. Кирова (Кирова/Kirova 2017: 68). Конструкциите с първи компонент съществително в неизменяема форма обаче невинаги са достатъчно семантично експлицитни, поради което се изискват повече усилия за „разкодирането“ им в процеса на комуникацията. Споделяме мнението на М. Ковачева, според която семантичната натовареност на неизменяемото определение е по-голяма в сравнение с морфологически маркираните изменяеми прилагателни, което прави тези конструкции на практика по-неикономични в сравнение с традиционните съчетания от типа *прилагателно име + съществително име* (Ковачева/Kovacheva 2006: 88; вж. също Vakareliyska 2019).

4. Актуално състояние и динамика на явлението

Изминалите вече повече от три десетилетия, през които се наблюдава засилено производство в българския език на образувания от типа *бизнес-център/бизнес център*, *фитнесинструктор/фитнес инструктор*, позволяват да погледнем към това явление от дистанцията на времето и да направим изводи за неговата динамика и за съвременните му проявления. Наблюденията ни са базирани на голям по обем неологичен корпус, събран за целите на трите академични речника на новите думи в българския език (публикувани съответно през 2001, 2010 и 2021 г.).

Нашето проучване установява, че в съвременния период продължава интензивното образуване на нови биноминални конструкции от разглеждания тип. Показателно за това е, че „Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век)“ (Благодеева и др./Blagoeva et al. 2021) регистрира близо 80 съществителни имена, които участват като първи компонент в такива конструкции, срв. съчетанията: *акройога инструктор*, *биоарт инсталация*, *биткойн индустрия*, *блокчейн платформа*, *ботокс ефект*, *ботнет атака*, *дайвинг инструктор*, *джендър идентичност*, *дрон снимки*, *емоджи символ*, *етноджаз формация*, *инсентив специалист*, *канго тренировки*, *кейпоп група*, *кликбейт заглавие*, *коучинг обучение*, *кросфит тренировка*, *лонгборд работилница*, *меме герои*, *постграфити стилове*, *ремаркетинг кампания*, *смуги бар*, *сомбре прическа*, *фейсбук потребител*, *фенфикигън автор*, *хайфу терапия* и др. Повечето от тези съществителни са нови заемки от английски (*биткойн*, *блокчейн*, *дрон*, *инсентив*, *кросфит*, *смуги*, *фенфикигън* и др.). Отбелязва се обаче участието и на неологизми, които са заемки от други езици, срв. *будокон*, *юмейхо* (от японски) в *будокон експерт*, *юмейхо терапия*, *зумба* (от испански) в *зумба движения*, *капоейра* (от португалски) в *капоейра музика*, *кизомба* (от африканските езици) в *кизомба танцьор*. В изследвания материал се откриват и съчетания с първи компоненти, които са по-отдавнашни заемки съответно от западноевропейски езици, срв. *стрес*, *паркинг*, *ко-*

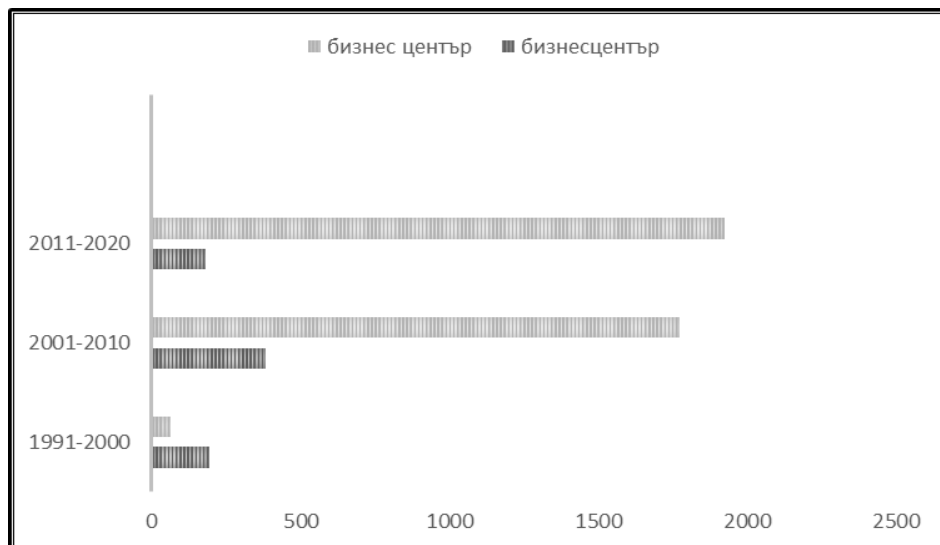
ронавирус, уикенд, хоби (от английски) в *стрес интервю*, *паркинг скоба*, *коронавирус инфекция*, *уикенд винетка*, *хоби готвач*; *батут* (от италиански) в *батут парк*; *пура* (от испански) в *пура бар*; *грим* (от френски) в *грим четка*; или пък персийски през турски, срв. *кафе аромат*, *наргиле бар*, *пейка парти*¹¹, *коч компания*¹². Регистрират се и случаи, при които компонентите в препозиция са словообразователни неологизми, образувани на българска почва (но с чужди по произход словообразователни елементи), срв. *антивеган настроения*, *антитрафик инициативи*. На този етап конструкции с домашно съществително име в препозиция се срещат в изолирани случаи, срв. *имоти експо* (Ковачева/Kovacheva 2006: 89), *сестри трио* (Vakareliyska 2019).

Като първи компонент в конструкциите може да участват още домашни или чуждоезикови абривиатури и акроними (понякога в съчетание с цифри) (*ЕС лидери*, *ЛАРП игра*, *ММА боец*, *LED лампа*, *COVID-19 пандемия*, *SMS поезия*, *5G мрежа*, *3D принтиране*), антропоними (*Де Ниро бенка*)¹³, названия на чужди търговски марки, търговски вериги, компании, социални мрежи и пр. („Лидл“ *магазините*, *SUBWAY ресторантите*, *АстраЗенека ваксината*, *Facebook потребители*, *Twitter публикации*, *инстаграм инфлуенсър*) и др. Срещат се и съчетания с многосъставен препозитивен компонент като *веган парти крекери*, *електро диджей сет*, *Хари Потър фен среща*, *Dunkin' кафе вкус*. Възможността за създаването на такива съчетания показва, че става дума за номинати, образувани по синтактичен модел, а не за композитуми¹⁴, и същевременно потвърждава неприемливостта на тезата, че компонентът в препозиция е получено чрез конверсия прилагателно име.

Образуват се цели серии от биноминални конструкции с еднакъв първи компонент. Така например в изследвания от нас материал се откриват множество съчетания, в които детерминиращ компонент в препозиция е думата *джендър*. Като опорен компонент в тях се включват широк кръг съществителни: *теория*, *политика*, *понятия*, *отношения*, *идентичност*, *роли*, *концепция*, *власт*, *специалности*, *организации*, *проекти*, *образование*, *аспекти*, *специалисти*, *деградация*, *справочник*, *идеолог*, *интерпретация*, *тема*, *форми*, *светоглед*, *възпитание*, *изследвания*, *оценка*, *подход*, *алтернативи*, *равнопоставеност*, *лозунг*, *трансформация*, *чувствителност*, *прочит*, *сюжет*, *баланс*, *консултант*, *дебат*, *перспектива*, *предпоставки*, *различия*, *йерархии* и др. Широката съчетаемост на компонента в препозиция дава основания да се смята, че по-голямата част от тези найнови биноминални конструкции не са заети, а са образувани на домашна почва по вече установен синтактичен модел. Случаи на репродуциране на чуждоезиков прототип чрез заемане или (полу)калкиране продължават да се наблюдават, но сравнително по-рядко, срв. *графити райтър* (от англ. *graffiti writer*), *инфинити басейн* (от англ. *infinity pool*), *инфинити дисплей* (от англ. *infinity display*), *инфлуенсър маркетинг* (от англ. *influencer marketing*), *ролер ски* (от англ. *roller ski*), *ърбън фентъзи* (от англ. *urban fantasy*).

Друга особеност е, че през последните години паралелното функциониране на синтактични биноминални конструкции и композитуми с еднакъв материален състав е силно ограничено. Така например в текстовете от интернет се откриват близо 7 хиляди употреби на новото съчетание *веган диета* и само една на сложното съществително *вегандиета*. В изследвания от нас корпус се отбелязват 268 случая на разделно изписване на новообразувания с първи компонент *кросфит* (*кросфит тренировка, кросфит метод, кросфит сесия, кросфит упражнения, кросфит треньор, кросфит уреди, кросфит зала* и пр.) и само 3 със слято изписване. Дори когато първият компонент не функционира в езика като самостоятелна лексема, образуванията обикновено се изписват само разделно (противно на действащите правописни правила): *инфинити басейн, боксспринг легло, герила маркетинг*. Дори и при образувания с по-кратка форма (например *слим дънки*), за които би се очаквало да се изписват по-често слято, преобладава разделното изписване. Това говори, че формациите от разглеждания тип все по-определено се възприемат от съвременния носител на езика като произведени по синтактичен модел, а не като продукт на словообразуване.

Същевременно се забелязва трайна тенденция за отстъпление на заети в предходния период композитуми за сметка на съответните съчетания (като пример във Фигура 1 представяме количествени данни за срещанията в изследвания от нас корпус на образуванията *бизнесцентър* и *бизнес център* в три хронологични среза от последните 30 години). Казаното потвърждава тезата на Л. Кирова (Кирова/Kirova 2017) за конструкционализацията на този тип единици.



Фигура 1. Срещания на *бизнесцентър* и *бизнес център* в текстове от печатните медии (за периода 1991–2000)

Ст. Буров определя новия тип конструкции от две съществителни имена като трета стъпка в начина на изразяване на атрибутивни отношения и като проява на вторичен синтетизъм (за разлика от първичния синтетизъм в словосъчетанията от типа *относително прилагателно име + съществително име*) (Буров/Burov 2015: 11, 14). Въпреки интензивното производство и високата фреквентност на конструкциите с вторичен синтетизъм те не може да изместят традиционните за българския език именни словосъчетания. Както показва проучване на Б. Тодорова, наред с конструкциите от типа *съществително име + съществително име* възникват и „други варианти, характерни за езика – прилагателно и съществително; две съществителни с подчинено в постпозиция; две съществителни, свързани предложно“ (Тодорова/Todorova 2020: 191). В най-новата лексика регистрираме паралелна употреба на заети съществителни като детерминиращ компонент в препозитивна позиция и на произведени от тях прилагателни, срв. например съчетанията *антивеган настроения* и *антивегански настроения*, *антидрон система* и *антидронова система*, *биткойн милионер* и *биткойнов милионер*, *веган диета* и *веганска диета*, *имидж консултант* и *имиджов консултант*, *инфлуенсър маркетинг* и *инфлуенсърски маркетинг*, *джендър идеология* и *джендърна идеология*, *дрон снимка* и *дронова снимка*, *инстаграм пост* и *инстаграмски пост*, *фейсбук групи* и *фейсбукски групи* и др. От някои нови заемки са мотивирани няколко прилагателни с различни наставки, срв. *туитъров*, *туитърен*, *туитърски*. Не всички нови заети съществителни участват в деривацията на адекативни неологизми, но въпреки това приведените примери дават основание да се постави под съмнение заключението на Л. Кирова, че „производството на прилагателни от заети съществителни спира, напълно изместено от новия модел“ (Кирова/Kirova 2017: 58).

Казаното дотук потвърждава извода, че масираното навлизане на биноминални конструкции от разглеждания тип, започнало в края на XX век като асистемно явление, стимулирано от чуждоезикови влияния (Пернишка/Pernishka 1999), вече е довело до утвърждаването на иновативен синтактичен модел българския език (Буров/Burov 2015).¹⁵ Въпреки че тази синтактична иновация, по думите на С. Вакарелийска и В. Капацински, е „нарушение на фундаменталните традиционни принципи на славянската морфология и морфосинтаксис“ (Vakareliyska, Kapatsinski 2014: 227), тя едва ли ще доведе до разколебаване на установения в българския език синтактичен модел *прилагателно име + съществително име*. Основание за това предположение дава обстоятелството, че функционирането на новите биноминални конструкции е сравнително ограничено като обхват (характерно е основно за езика на медиите и за някои терминологични области¹⁶), а от друга страна, на този етап включването на домашни по произход лексеми като първи компонент в техния състав е изолирано явление (което говори, че чуждият характер на структурната схема на конструкциите продължава да се осъзнава).

5. Представяне на неологизмите от типа *бизнесцентър/бизнес център* в „Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век)“

Както се вижда от направения дотук преглед, неологизмите от типа *бизнесцентър/бизнес център* не са хомогенна група, а обхващат „континуум“ от разнородни явления (Ковачева/Kovacheva 2006): сложни думи, свободни словосъчетания, устойчиви словосъчетания. Тази особеност е взета предвид при съставянето на „Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век)“ (Благоева и др./Blagoeva et al. 2021), в който трите типа единици имат различно лексикографско представяне.

В Речника сложните думи се представят по традиционния начин – като самостоятелни заглавки:

уеббанер *м. Информ.* Вид онлайн реклама – графично изображение (аналогично на рекламното каре в пресата), вградено към уебстраница, често включващо анимирани елементи, както и хипертекстови връзки към други сайтове, което служи за привличане на потенциални клиенти чрез рекламиране на определен продукт или за създаване на имидж.

Като заглавки в Речника се въвеждат и показващи продуктивност в най-новия период първи съставни части на сложни думи. По този начин се сигнализира възможността за серийно образуване на нови композитуми със съответната първа съставна част:

топ-. Първа съставна част, активизирана при образуване на нови сложни думи, със значение: **1.** Който е най-добър, най-известен между останалите от същия вид, напр. *топбренд, топдиетолог, топексперт, топиноватор, топкулинар, топфинансист* и др. **2.** Който е най-добър, популярен, търсен, напр.: *топатракция, топдестинация, топимот, топоферта* и др.

Чрез наблюдения върху употребите в интернет, както и в текстовете от използвания при съставянето на Речника електронен архив, се установява, че понякога паралелно с нова сложна дума се употребява и изоморфно по състав биноминално съчетание. В такива случаи съответното съчетание се привежда след зоната на заглавката в речниковата статия за сложната дума, като се отделя със следния знак: /. Например:

бизнестренъор *м.* / **бизнес треньор** Специалист, който се занимава професионално с мотивационно обучение и консултиране и оказване на психологическа подкрепа на лица при тяхното кариерно развитие.

блогжурналистика *ж.* / **блог журналистика** Журналистическа дейност, осъществявана чрез публикации в блогове.

екшънкамера *ж.* / **екшън камера** Дигитална камера, предназначена за снимане и запис на действия в процеса на тяхното извършване.

Срв. също заглавките: **душкрем** *м.* / **душ крем**; **евровлог**, *мн.* -ове, *м.* / **евро влог**; **етноджаз** *м.* / **етно джаз**; **етнопроект** *м.* / **етно проект**; **пиар-технолог**, *мн.* -зи, *м.* / **пиар технолог**; **смарткрушка** *ж.* / **смарт крушка** и др.

В такива случаи илюстративната зона на статията може да съдържа примери за употреби както на сложната дума, така и на съчетанието:

молкултура *ж.* / **мол култура** Съвременна тенденция в начина на живот, която е свързана с пазаруване, забавление и прекарване на времето в мол. *Водещите се „бъзикат“ с чалга текстове, латиносериали, молкултура...* АБ/2011/32. *Започна да се говори за мол култура. Несъмнено, този вид търговски центрове се настаниха в градския живот.* Арх/2015/1.

Биноминалните конструкции, за които е установено, че не се съотнасят с изоморфен по състав композитум, се представят по два различни начина в зависимост от това дали се отнасят към устойчивите, или към свободните съчетания. В първия случай те се включват (след знак Δ) във фразеологичната зона на речниковата статия, като се тълкуват в статията за началния компонент в състава им, а в статията за втория компонент се помества препратка към заглавката с тълкуването:

гурме Δ **Гурме туризъм**. Туризъм, свързан с пътувания до различни региони, съпроводени с дегустация на характерни за тях скъпи и изискани местни специалитети и качествени напитки.

туризъм Δ **Гурме туризъм**. Вж. гурме.

графити Δ **Графити артист**. Художник, който рисува графити. [...] **Графити стенопис**. 1. Само *ед.* Ново направление в изобразителното изкуство, първоначално свързано с уличното изкуство, при което се създават мащабни рисунки, големи графити върху стени на сграда. [...] 2. Произведение, създадено в рамките на това изкуство.

артист Δ **Графити артист**. Вж. графити.

стенопис Δ **Графити стенопис**. Вж. графити.

Ако първият компонент не функционира като самостоятелна дума извън състава на съответното съчетание, това се сигнализира, като след заглавката и етимологичната зона се поставя знак две точки (в такива случаи на заглавката не се приписват граматични характеристики):

бокспринг (от англ.): **Бокспринг легло**. Тапицирано легло без ламели, чиято основа е оформена като кутия, в която са поставени пружини за поддържане на матрака.

инфинити (от англ.): **Инфинити басейн**. *Нежел.* Безкраен басейн (*вж.*).

слим (от англ.): **Слим дънки**. Тесни, впити, плътно прилепнали по тялото дънки.

Съчетания, които нямат устойчив характер, се привеждат (самостоятелно или в състава на илюстративен пример) в речниковата статия за думата, която е първи компонент в структурата им, като илюстрация за употребата на тази дума във функцията на неизменяемо определение в биноминални конструкции. Въвеждат се след знак ●:

акройога *ж.* Стил в йогата, който се практикува по двойки и съчетава йогистки упражнения, акробатика и тайландски масаж. [...] ● *Акройога инструктор*.

антивеган м. Противник на веганството и на веганите. [...] ● *Антивеган протест. Антивеган пропаганда.*

биоарт м. Изк. Направление в концептуалното изкуство, при което се създават художествени творби, като се използват живи организми и биологичен материал. [...] ● *Антон Терзиев участва в изложби у нас и в чужбина с пърформанси, живопис, биоарт инсталации. ЛИК/2011/4. Биоарт програма. Биоарт инициатива.*

Една и съща речникова статия може да съдържа както свободни, така и устойчиви съчетания, включващи като първи компонент заглавната дума:

канго ср. (от англ.) *Спорт.* Стил в аеробиката, при който интензивно се изпълняват подскоци, обикн. на място, със специални обувки с пружиниращ механизъм с овална форма, които щадят ставите на краката. [...] ● *Канго тренировки.*

Δ **Канго обувки.** Специални обувки за този спорт с пружиниращ механизъм с овална форма, намиращ се под самите обувки.

В Речника е отразена актуалната писмена практика¹⁷ при употребата на образуваната от разглеждания тип, въпреки че в някои отношения тя се разминава с действащите правописни норми. Така например наблюденията върху изследвания от нас материал (включително и върху текстовете в интернет) установяват преобладаващо разделно изписване на някои единици, чиято първа съставна част не функционира като самостоятелна лексема в българския език, като *стрийтизкуство*, *стрийтфитнес*. Въпреки че противоречи на правописните правила, тази практика е отразена в речниковите статии (**стрийтизкуство** ср. / **стрийт изкуство**; **стрийтфитнес** м. / **стрийт фитнес**), тъй като е показателна за протичаща конструкционализация на образуваната. При други неологизми пък, чийто първи компонент функционира и като самостоятелна дума (например *ски полицай*, *ски полиция*), в изследваните текстове не се откриват слято изписани форми, което не е нарушение на нормата, но показва настъпили промени (или тенденция за промени) в писмената практика. В такива случаи в Речника са отразени само реално засвидетелстваните форми (*ски полицай*, *ски полиция*, но не и *скиполицай*, *скиполиция*).

6. Заключение

Речниците на новите думи имат трудната задача да представят синхронната лексикална динамика в статичната форма на лексикографското описание. В тях се регистрират лексикални явления с различна степен на утвърденост, голяма част от които все още не са приети от нормата, но оказват натиск върху нея с честотността си и с разширяване на сферата си на функциониране. Неографското описание следва да бъде съобразено с действащата норма и нейната кодификация и същевременно да отразява реалната употреба на новите лексикални единици, за да послужи като основа за бъдещи кодификационни решения. Това налага приемането на спе-

цифични лексикографски подходи и решения, някои от които бяха представени тук.

Благодарности

Авторките благодарят за подкрепата на Министерството на образованието и науката на Република България по Национална научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и обществено развитие“, одобрена от РМС № 577 от 17 август 2018 г.

БЕЛЕЖКИ / NOTES

¹ Авторката търси причините за това както в структурно-типологичните специфики на българската езикова система, така и в определени социолингвистични фактори.

² Вж. обзор при Сумрова/Sumrova 2018 и Тодорова/Todorova 2020.

³ В примерите тук и по-нататък е запазен оригиналният правопис.

⁴ Интересно е, че именно отклонението от типичния за подобен тип сложни съществителни акцентен модел (с главно ударение върху втория компонент) Л. Кирова привежда като довод в подкрепа на противоположната теза. Според авторката това отклонение свидетелства за промяна в категориалния характер на образуванията и за тяхната конструкционализация. Ето какво пише тя: „В сложни думи като *к̀иносал̀он* се отчита наличието на едно главно ударение върху втората основа, ударението върху първата е вторично. Фактът, че такива номинации днес редовно се произнасят с отчетливо ударение върху първата основа *к̀ино звезд̀а* (една от причините често да се пишат полуслято), е доказателство, че са се преобразили от сложни думи в конструкции и са се подравнили с мотивиращите слово-съчетания като *Ѝванов д̀ен* и *г̀аз генер̀атор*, където логическото ударение е върху първата дума.“ (Кирова/Kirova 2017).

⁵ Както показва изследването на Л. Кирова (Кирова/Kirova 2017), начинът за изписване на разглежданите единици не е само въпрос на правописна конвенция, а е показателен за начина, по който те се интерпретират от езиковото съзнание на съвременния българин. Вж. също коментара при Ковачева/Kovacheva 2006; Буров/Burov 2015.

⁶ Показателно е обаче, че в най-новите изследвания върху апозицията в българския език конструкции от разглеждания тук тип не се коментират (вж. Гецов/Getsov 2020a, 2020b).

⁷ По отношение на този модел в словообразуването вж. по-подробно Сумрова/Sumrova 2018: 48 и цитираната там литература.

⁸ Като например комуникацията на компютърно базираните общности, където процесът е особено активен (Кирова/Kirova 2007).

⁹ Авторът вижда тук по-скоро „реализация на една обща синтактична тенденция в индоевропейските езици“ (Буров/Burov 2015: 18–19).

¹⁰ С. Вакарелийска определя тези конструкции като партитивни, макар че само част от тях изразяват партиitivност. Към приведените от нея примери бихме могли да добавим и някои относително по-нови като познатите от седемдесетте години съчетания *Рубик куб*, *Рубик кубче*, функциониращи паралелно с предложната фраза *кубчето на Рубик*.

¹¹ *София е невероятен град и има още много места, на които може да си прекарате добре, да сте навън, да си спретнете пейка парти.* <<https://webcafe.bg/gradat/1979903469-kakvo-da-pravim-v-sofiya-prez-lyatoto.html>> [07.02.2021]

¹² Примерът е от Vakareliyska 2019.

¹³ Примерът е от Ковачева/Kovacheva 2006: 88.

¹⁴ Вж. също мотивировката у Буров/Burov 2015: 17. Като пример за усложнена конструкция авторът посочва съчетанията *висящо кафе* и *висящ хляб* мания.

¹⁵ Отделен въпрос е доколко това е желателно, вж. коментарите при Лютова/Лутовакова 1997; Сумрова/Sumrova 2018 и др.

¹⁶ Срв. например в медицинската терминология: *Денга шок синдром*, *Конго хеморагична треска*.

¹⁷ Пренебрегнато е полуслятото изписване (*бизнес-хъб*, *гурме-кухня*), което се среща често в писмената практика, но не се допуска от действащите правописни норми.

ЛИТЕРАТУРА

- Аврамова 2003: *Аврамова, Цв.* Словообразователни тенденции при съществителните имена в българския и чешкия език в края на XX век. София, Херон прес.
- Аврамова 2008: *Аврамова, Цв.* За новите „неизменяеми“ прилагателни в чешкия и българския език. – *Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*, XLVI, 1, с. 543–557.
- Аврамова, Осенова 2003: *Аврамова, Цв., П. Осенова.* Отново по въпроса за границата между сложна дума и словосъчетание (през призмата на найновата българска лексика). – *Български език*, № 1, с. 68–75.
- Байрамова 1999: *Байрамова, М.* Хиперизмите – чуждици (Главно с оглед езика на медиите). – В: *Медиите и езикът*. София, ЕТО, с. 122–129.
- Балтова 2012: *Балтова, Ю.* За езиковата интерпретация и правописа на някои неологизми в българския език. – В: *Магията на думите. Езиковедски изследвания в чест на проф. д.ф.н. Лилия Крумова-Цветкова*. София, АИ „Проф. М. Дринов“, с. 221–229.
- Благоева и др. 2021: *Благоева, Д., С. Колковска, А. Атанасова, Цв. Георгиева, Н. Костова, Св. Манова, В. Сумрова.* Речник на новите думи в българския език (от първите две десетилетия на XXI век). София, Наука и изкуство.
- Буров 2015: *Буров, Ст.* Тенденции и промени в съвременната българска граматика. – *Български език*, № 3, с. 7–24.
- Валтер 2011: *Валтер, Х.* Размисли за новите български „съставни названия“ с англицизми и лексикографията. – В: *Проф. д-р Върбан Вътгов. 70 години. Юбилеен сборник*. Велико Търново, УИ „Св. св. Кирил и Методий“, с. 409–418.
- Вачков, Вачкова 2004: *Вачков, В., К. Вачкова.* Европрилагателни: възникване и строеж. Актуални проблеми в типологията на славянските прилагателни. – В: *Jazyk v komunikácii. Medzinárodný zborník venovaný Jánovi Bosákovi*. Bratislava, Veda, s. 161–167.
- Гецов 2020а: *Гецов, А.* Атрибуция, предикация, апозиция (Първа част). – *Проглас*, XXIX, № 1, с. 86–94.

- Гецов 2020б: *Гецов, А.* Атрибуция, предикация, апозиция (Втора част). – *Проглас*, XXIX, № 2, с. 223–233.
- Димитрова 2018: *Димитрова, М.* За новите „аналитични прилагателни“ в българския и чешкия език. – *Филологически форум*, № 1(7), с. 55–62.
- Зидарова 2019: *Зидарова, В.* Динамика и иновации в лексикалната система на българския език. Пловдив, Коала прес.
- Кирова 2007: *Кирова, Л.* Компютърните технологии и българският език. София, СемаРШ.
- Кирова 2012: *Кирова, Л.* За един модел на сложна номинация, проникнал с турски заемки, и неговото развитие в съвременния български език. – *LiterNet*, 03.05.2012, № 5 (150) <<https://litenet.bg/publish3/lkirova/turski-iza-feti.htm>> [07.02.2021]
- Кирова 2014: *Кирова, Л.* Съвременните прагматични езикови тенденции и словообразуването в българския език. – В: *Трети международен конгрес по българистика, 23–26 май 2013 г., Секция „Български език“, Подсекция „Съвременен български език. Лексикология и лексикография“*. София, УИ „Св. Климент Охридски“, с. 134–148.
- Кирова 2017: *Кирова, Л.* За иновационната конструкция [N₁N₂] и връзката ѝ с начина на писане – слято, полуслято, разделно. – *Език и литература*, № 3–4, с. 55–74.
- Ковачева 2006: *Ковачева, М.* За повишената активност на образувания от типа *ФБР агент* и *фешън творение* от гледна точка на езиковия контакт. – В: *Националният език в условията на чужди влияния и глобализация*. София, СУБ, с. 84–92.
- Коларова 2006: *Коларова, М.* Някои нови словообразователни модели в българския език, стимулирани от процеса на композиция в английски. – В: *Националният език в условията на чужди влияния и глобализация*. София, СУБ, с. 314–318.
- Лютакова 1997: *Лютакова, Р.* Морфологична адаптация на английските заемки в българския и румънския език. – *Съпоставително езикознание*, № 2, с. 5–18.
- Мосъп 2007: *Мосъп, Д.* Европа, глобални комуникации и „булглиш“ – влияние на английския език върху българския в началото на 21-и век. Част 2. – *Българска реч*, XIII, № 3, с. 13–19.
- Мосъп 2013: *Мосъп, Д.* Лексикален и семантичен трансфер от английски на български. Дисертация. София.
- Мурдаров 2008: *Мурдаров, В.* Правописни правила при новите сложни думи и съставни наименования. – *Българска реч*, XIV, № 2–3, с. 23–26.
- НПР 2002: Нов правописен речник на българския език. София, Хейзъл.
- ОПР 2012: Официален правописен речник на българския език. София, Просвета.
- Руневска 2008: *Руневска, Е.* Наблюдения върху някои креолизационни процеси в съвременната българска реч. – В: *Пета научна конференция „Езикът – феномен без граници“*. Варна, Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“, с. 140–144.

- Сумрова 2018: *Сумрова, В.* Новите феминални названия в българския език. София, Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“.
- Тодорова 2020: *Тодорова, Б.* Именната фраза от типа [N[N]] и конкуренцията с други синтактични конструкции в съвременната българска речева практика. – *Български език, Приложение*, с. 186–198.
- Bagasheva 2017: *Bagasheva, A.* On a subclass of nominal compounds in Bulgarian: The nature of phrasal compounds. – In: Carola Trips & Jaklin Kornfilt (eds.). *Further investigations into the nature of phrasal compounding*. Berlin, Language Science Press, pp. 81–117. DOI:10.5281/zenodo.885113
- Gutschmidt 2003: *Gutschmidt, K.* Типологични тенденции. – In: *Komparacja systemów i funkcjonowania współczesnych języków słowiańskich. 1. Słowotwórstwo / Nominacja*. Opole, Uniwersytet Opolski, s. 339–355.
- Vakareliyska 2011: *Vakareliyska, C.* The New English [N[N]] Construction in the Slavic Languages, and Why the Baltic Languages Don't Have It. – *Slavistica Vilnensis*, Kalbotyra 56(2), pp. 45–52.
- Vakareliyska 2019: *Vakareliyska, C.* An Inventory of [N[N]] and related constructions in Bulgarian and Macedonian newspapers. – *Balkanistica*, 32 (1), pp. 257–321.
- Vakareliyska, Kapatsinski 2014: *Vakareliyska, C., V. Kapatsinski.* An Anglo-Americanism in Slavic morphosyntax: Productive [N[N]] constructions in Bulgarian. – *Folia Linguistica: Acta Societatis Linguisticae Europaea*, vol. 48(1), p. 227–311. <http://dx.doi.org/10.1515/flin.2014.009>

REFERENCES

- Avramova 2003: *Avramova, Tsv.* Slovoobrazovatelni tendentsii pri sashtestvitelnite imena v balgarskiya i cheshkiya ezik v kraya na XX vek. Sofia, Heron pres.
- Avramova 2008: *Avramova, Tsv.* Za novite “neizmenyaemi” prilagatelni v cheshkiya i balgarskiya ezik. – *Nauchni trudove na Plovdivskiya universitet “Paisiy Hilendarski”*, XLVI, 1, s. 543–557.
- Avramova, Osenova 2003: *Avramova, Tsv., P. Osenova.* Otnovo po vaprosa za granitsata mezhdu slozhna дума i slovosachetanie (prez prizmata na nay-novata balgarska leksika). – *Balgarski ezik*, № 1, s. 68–75.
- Bagasheva 2017: *Bagasheva, A.* On a subclass of nominal compounds in Bulgarian: The nature of phrasal compounds. – In: Carola Trips & Jaklin Kornfilt (eds.). *Further investigations into the nature of phrasal compounding*. Berlin, Language Science Press, pp. 81–117. DOI:10.5281/zenodo.885113
- Baltova 2012: *Baltova, Yu.* Za ezikovata interpretatsiya i pravopisa na nyakoi neologizmi v balgarskiya ezik. – In: *Magiyata na dumite. Ezikovedski izsledvaniya v chest na prof. d.f.n. Liliya Krumova-Tsvetkova*. Sofia, AI “Prof. M. Drinov”, s. 221–229.
- Bayramova 1999: *Bayramova, M.* Hiperizmitе – chuzhditsi (Glavno s ogled ezika na mediite). – In: *Mediite i ezikat*. Sofia, ETO, s. 122–129.
- Blagoeva et al. 2021: *Blagoeva, D., S. Kolkovska, A. Atanasova, Tsv. Georgieva, N. Kostova, Sv. Manova, V. Sumrova.* Rechnik na novite dumii v balgarskiya ezik (ot parvite dve desetiletia na XXI vek). Sofia, Nauka i izkustvo.

- Burov 2015: *Burov, St.* Tendentsii i promeni v savremennata balgarska gramatika. – *Balgarski ezik*, № 3, s. 7–14.
- Dimitrova 2018: *Dimitrova, M.* Za novite “analitichni prilagatelni” v balgarskiya i cheshkiya ezik. – *Filologicheski forum*, № 1(7), s. 55–62.
- Getsov 2020a: *Getsov, A.* Atributsiya, predikatsiya, apozitsiya (Parva chast). – *Proglas*, XXIX, № 1, s. 86–94.
- Getsov 2020b: *Getsov, A.* Atributsiya, predikatsiya, apozitsiya (Vtora chast). – *Proglas*, XXIX, № 2, s. 223–233.
- Gutschmidt 2003: *Gutschmidt, K.* Tipologichni tendentsii. – In: *Komparacija systemów i funkcionowania współczesnych języków słowiańskich. 1. Słowotwórstwo / Nominacja*. Opole, Uniwersytet Opolski, s. 339–355.
- Kirova 2007: *Kirova, L.* Kompyutarnite tehnologii i balgarskiyat ezik. Sofia, SemaRSh.
- Kirova 2012: *Kirova, L.* Za edin model na slozhna nominatsiya, proniknal s turski zaemki, i negovoto razvitiye v savremenniya balgarski ezik. – *LiterNet*, 03.05.2012, № 5 (150) <<https://litenet.bg/publish3/lkirova/turski-izafeti.htm>> [07.02.2021]
- Kirova 2014: *Kirova, L.* Savremennite pragmatichni ezikovi tendentsii i slovoobrazuvaneto v balgarskiya ezik. – In: *Treti mezhdunaroden kongres po balgaristika, 23–26 may 2013 g., Sektsiya “Balgarski ezik”, Podseksiya “Savremen balgarski ezik. Leksikologiya i leksikografiya”*. Sofia, UI “Sv. Kliment Ohridski”, s. 134–148.
- Kirova 2017: *Kirova, L.* Za inovatsionnata konstruksia [N1N2] i vrazkata i s nachina na pisane – slyato, poluslyato, razdelno. – *Ezik i literatura*, № 3–4, s. 55–74.
- Kolarova 2006: *Kolarova, M.* Nyakoi novi slovoobrazovatelni modeli v balgarskiya ezik, stimulirani ot protsesa na kompozitsiya v angliyski. – In: *Natsionalniyat ezik v usloviyata na chuzhdi vliyaniya i globalizatsiya*. Sofia, SUB, s. 314–318.
- Kovacheva 2006: *Kovacheva, M.* Za povishenata aktivnost na obrazuvaniya ot tipa *FBR agent* i *feshan tvorenie* ot gledna tochka na ezikoviya kontakt. – In: *Natsionalniyat ezik v usloviyata na chuzhdi vliyaniya i globalizatsiya*. Sofia, SUB, s. 84–92.
- Lyutakova 1997: *Lyutakova, R.* Morfologichna adaptatsiya na angliyskite zaemki v balgarskiya i rumanskiya ezik. – *Sapostavitelno ezikoznanie*, № 2, s. 5–18.
- Mossop 2007: *Mossop, D.* Evropa, globalni komunikatsii i “bulglish” – vliyanie na angliyskiya ezik varhu balgarskiya v nachaloto na 21-i vek. Chast 2. – *Balgarska rech*, XIII, № 3, s. 13–19.
- Mossop 2013: *Mossop, D.* Leksikalen i semantichen transfer ot angliyski na balgarski. Disertatsiya. Sofia.
- Murdarov 2008: *Murdarov, V.* Pravopisni pravila pri novite slozhni dumi i sastavni naimenovaniya. – *Balgarska rech*, XIV, № 2–3, s. 23–26.
- NPR 2002: *Nov pravopisen rechnik na balgarskiya ezik*. Sofia, Heyzal.
- OPR 2012: *Ofitsialen pravopisen rechnik na balgarskiya ezik*. Sofia, Prosveta.
- Runevska 2008: *Runevska, E.* Nablyudeniya varhu nyakoi kreolizatsionni protsesi v savremennata balgarska rech. – In: *Peta nauchna konferentsiya “Ezikat – fenomen bez granitsi”*. Varna, Meditsinski universitet “Prof. d-r Paraskev Sto-

- yanov”, s. 140–144.
- Sumrova 2018: *Sumrova, V. Novite feminalni nazvaniya v balgarskiya ezik*. Sofia, Izdatelstvo na BAN “Prof. M. Drinov”.
- Todorova 2020: *Todorova, B. Imennata fraza ot tipa [N[N]] i konkurentsiyata s drugi sintaktichni konstruktsii v savremennata balgarska recheva praktika*. – *Balgarski ezik, Prilozhenie*, s. 186–198.
- Vachkov, Vachkova 2004: *Vachkov, V., K. Vachkova. Evroprilagatelni: vaznikvane i stroezh. Aktualni problemi v tipologiyata na slavyanskite prilagatelni*. – In: *Jazyk v komunikácii. Medzinárodný zborník venovaný Jánovi Bosákovi*. Bratislava, Veda, s. 161–167.
- Vakareliyska 2011: *Vakareliyska, C. The New English [N [N]] Construction in the Slavic Languages, and Why the Baltic Languages Don’t Have It*. – *Slavistica Vilnensis, Kalbotyra* 56 (2), pp. 45–52.
- Vakareliyska 2019: *Vakareliyska, C. An Inventory of [N[N]] and related constructions in Bulgarian and Macedonian newspapers*. – *Balkanistica*, 32 (1), pp. 257–321.
- Vakareliyska, Kapatsinski 2014: *Vakareliyska, C., V. Kapatsinski. An Anglo-Americanism in Slavic morphosyntax: Productive [N[N]] constructions in Bulgarian*. – *Folia Linguistica: Acta Societatis Linguisticae Europaea*, vol. 48 (1), p. 227–311. <http://dx.doi.org/10.1515/flin.2014.009>
- Walter 2011: *Walter, H. Razmisli za novite balgarski “sastavni nazvaniya” s anglitsizmi i leksikografiyata*. – In: *Prof. d-r Varban Vatov. 70 godini. Yubileen sbornik*. Veliko Tarnovo, UI “Sv. sv. Kiril i Metodiy”, s. 409–418.
- Zidarova 2019: *Zidarova, V. Dinamika i inovatsii v leksikalnata sistema na balgarskiya ezik*. Plovdiv, Koala pres.

✉ Проф. д-р Диана Благоева

✉ Проф. д-р Сия Колковска

Секция за българска лексикология и лексикография

Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН

бул. „Шипченски проход“ 52, бл. 17, 1113, София, България

✉ Prof. Diana Blagoeva, PhD

✉ Prof. Sia Kolkovska, PhD

Department of Bulgarian Lexicology and Lexicography
Institute for Bulgarian Language, Bulgarian Academy of Sciences
52 Shipchenski prohod, Bl. 17, Sofia 1113, Bulgaria